

Ìwé Dániẹ̀lì - Nọmbà Àádọ̀rùn-ún àti Mẹ̀rin

Sí sí Ìgbà Ìkẹ̀yìn Síta: Ìwádìí Dániẹ̀lì fún Ọ̀ye

Jeff Pippenger

2024-01-18

A parí àpilẹ̀kọ kan tó sẹ̀sẹ̀ kojá pẹ̀lú ọ̀rọ̀ kan láti inú Prophets and Kings, níbi tí Sister White ti fi hàn pé Dániẹ̀lì n wá láti “lọ́ye ibáṣepọ̀ tí ìgbẹ̀kùn ọ̀dún àádọ̀rìn nàà ní, gẹ́gẹ́ bí a ti sọ tẹ̀lẹ̀ nípasẹ̀ Jeremiah, pẹ̀lú egbẹ̀rún méjì àti ọ̀dúnrún ọ̀dún tí ó gbọ̀ nínú ìran pé àlejò ọ̀run nàà kéde pé yòò kojá kí iwènùmọ̀ ibi mímọ̀ Ọ̀lọ̀run tó dé.”

“Nípasẹ̀ ìran mìíràn ni a tún mú ìmọ̀lẹ̀ síi lóri àwọn ìṣẹ̀lẹ̀ ojú iwájú; ní ọ̀pín ìran yìí ni Dániẹ̀lì sì gbọ̀ ‘eni mímọ̀ kan n sọ̀rọ̀, eni mímọ̀ mìíràn sì wí fún eni mímọ̀ kan nàà tí n sọ̀rọ̀ pé, Yòò ti pé tó tí ìran nàà fi máa ẹ̀?’ Dániẹ̀lì 8:13. Ìdáhùn tí a fi fún un pé, ‘Títí yòò fi di egbẹ̀rún méjì àti ọ̀dúnrún ojú; lẹ̀yìn nàà ni a ọ̀ò wẹ̀ ibi mímọ̀ nàà mó’ (ẹ̀sẹ̀ 14), kún inú rẹ̀ fún idààmú. Pẹ̀lú àkíyèsí gidì ni ó wá ìtumọ̀ ìran nàà. Kò lè lóye ibáṣepọ̀ tí ìgbẹ̀kùn ọ̀dún mọ̀kàndínlógójì, gẹ́gẹ́ bí a ti sọ tẹ̀lẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Jeremáyà, ní pẹ̀lú egbẹ̀rún méjì àti ọ̀dúnrún ọ̀dún tí ní inú ìran ó gbọ̀ alábẹ̀wò ọ̀run nàà n kéde pé yòò kojá kí a tó wẹ̀ ibi mímọ̀ Ọ̀lọ̀run mó. Àngẹ̀lì Gẹ̀búrelì fún un ní ìtumọ̀ apá kan; sùgbọ̀n nígbà tí wòlì nàà gbọ̀ àwọn ọ̀rọ̀ nàà pé, ‘Ìran nàà ... yòò jẹ̀ fún ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ojú,’ ó sùbú lulẹ̀. ‘Èmi Dániẹ̀lì sì rẹ̀wẹ̀sì gidìgidì,’ ni ó kọ̀ sílẹ̀ nípa ìrírí rẹ̀, ‘mo sì sàisàn fún ojú diẹ̀; lẹ̀yìn nàà mo dídẹ̀, mo sì ẹ̀ ẹ̀ ọ̀ba; ìran nàà sì yà mí lẹ̀nu, sùgbọ̀n kò sí eni tí ó ye e.’ Ẹ̀sẹ̀ 26, 27.” Àwọn Wòlì àti Àwọn Ọ̀ba, 553, 554.

Àwọn ọ̀mọ̀-ẹ̀yìn Miller kò dé sí ìmọ̀ pípẹ̀ nípa ìhìn ipilẹ̀ tí wọn n kéde. Nígbà tí àkókò dé tí Kìnniún ẹ̀yà Júdà fẹ̀ pèsè ìmọ̀ síi lóri “àkókò méje,” wọn yí padà wọ̀ inú ìrírí Laodíkíà, àti lẹ̀yìn ọ̀dún méje wọn kọ̀ ìmọ̀lẹ̀ “àkókò méje” nàà pátápátá. Wọn kò rí ibáṣepọ̀ pípẹ̀ láàárín àádọ̀rìn ọ̀dún àti egbẹ̀rún méjì àti ọ̀dúnrún ọ̀dún, ẹ̀yí tí Dániẹ̀lì ti fi tọ̀kàntọ̀kàn wá láti lóye. Dániẹ̀lì dúró fún àwọn èniyàn Ọ̀lọ̀run ní àwọn ojú ikẹ̀yìn.

Ilẹ̀ nàà tí n gbádùn àwọn ojú ìsinmi sáábàtì rẹ̀ ni apá kan nínú májẹ̀mú tí a fi fún Ísírẹ̀lì àtíjọ̀, ẹ̀yí tí ó ní ilàna ìsinmi ilẹ̀ ní gbogbo ọ̀dún keje. Májẹ̀mú nàà sì ní iyípo ọ̀dún méje tí n tún ara rẹ̀ ẹ̀ ní ìgbà méje. Ó tún ní itúsílẹ̀ àti ìmúpadàbòsípò ohun-iní àti àwọn ẹ̀rú ní iparí àwọn iyípo méje tí ọ̀dún méje (ọ̀dún mọ̀kàndínlógbọ̀n) ní àkókò ayẹ̀yẹ̀ tí a mó sí jubili. Àwọn Júù jẹ̀ aláìgbọ̀ràn sí àwọn ilàna májẹ̀mú wọ̀nyí, 2 Kronika sì fi hàn pé àádọ̀rìn ọ̀dún ìgbẹ̀kùn tí wòlì Jeremiah sọ̀rọ̀ rẹ̀ dúró fún ọ̀gọ̀rùn-ún mẹ̀rin àti àádọ̀rùn-ún ọ̀dún ìṣọ̀tẹ̀ kan tí ó ti sáájú. Nínú ọ̀gọ̀rùn-ún mẹ̀rin àti àádọ̀rùn-ún ọ̀dún, bí Ísírẹ̀lì àtíjọ̀ bá ti sẹ̀gbọ̀ràn sí àwọn ìtónisọ̀nà inú májẹ̀mú gẹ́gẹ́ bí a ti gbé kalẹ̀ nínú Lefitiku ogún-ún karùn-ún, àpapọ̀ ọ̀dún àádọ̀rìn ni ì bá ti wà nínú àwọn ọ̀dún wọ̀nyí níbi tí ilẹ̀ nàà ti sinmi. Ọ̀dún Bíbẹ̀lì kan jẹ̀ ojú egbẹ̀ta ó lé ọ̀gọ̀ta, ojú egbẹ̀ta ó lé ọ̀gọ̀ta sì nígbà tí a bá fi í nà ni méje (“ìgbà méje”) ó dọ̀gba pẹ̀lú egbẹ̀rún méjì, ọ̀gọ̀rùn-ún mārùn-ún, àti ogún ojú.

Ọ̀dún àádọ̀rìn nàà ní ibáṣepọ̀ pátápátá pẹ̀lú ìsinmi ilẹ̀ nàà, ẹ̀yí tí ó sì ní ibáṣepọ̀ pátápátá pẹ̀lú “àkókò méje” nàà. Dániẹ̀lì n wá láti “lọ́ye ibáṣepọ̀” tí “ìgbẹ̀kùn ọ̀dún àádọ̀rìn,” “sí ọ̀dún egbẹ̀rún méjì ọ̀dúnrún” “sáájú iwènùmọ̀ ibi mímọ̀ Ọ̀lọ̀run.” Nítórí nàà, ó n wá láti lóye ibáṣepọ̀ ìran “chazon” àti ìran “march.” Kò ẹ̀sẹ̀ ẹ̀sẹ̀ láti lóye ibáṣepọ̀ nàà, láljẹ̀wọ̀ ìsinmi ilẹ̀ nàà nínú Lefitìkù orí kẹ̀ẹ̀dọ̀gún

àti kẹ̀rindínlógún pọ̀ mọ̀ igrèkùn ọ̀dún àádọ̀rin tí Jeremáyà sọ̀ nípa rẹ̀. Bí o kò bá gbà pé “àkókò méje” náà dúró fún àkókò àsoṭelẹ̀ tí egrèrún méjì, ọ̀ọ̀dúnrún, ogún ọ̀dún, iwọ̀ yóò ya ara rẹ̀ kúrò nínú àwọn tí Dániẹ̀lì sojú fún ní àwọn ojọ̀ ikeyin. Àwọn Míléráiti gbà pé “àkókò méje” náà jẹ̀ àsoṭelẹ̀ àkókò, sùgbón Ijọ̀ Adventist kò tún gbà bẹ̀e mọ̀.

Dániẹ̀lì, gégé bí ó ti rí pẹ̀lú gbogbo àwọn wòlì, n sàfihàn àwọn èniyàn Olórún ní igbèyìn ayé, àti àwọn ọ̀rọ̀ Sister White nípa ifẹ̀-ọkàn rẹ̀ láti lóye ibásepò tó wà lááárín ọ̀dún àádọ̀rin (àwọn “àkókò méje”) àti egrèrún méjì ó lé ọ̀ọ̀dúnrún ọ̀dún, n sàfihàn ifẹ̀-ọkàn tí àwọn èniyàn Olórún ní ojọ̀ ikeyin yóò ní láti ní. Gégé bí a ti sọ̀ nínú àwọn àpilẹ̀kọ̀ sáájú, kò sí ọ̀títọ̀ kankan tí a sàfihàn lóri àwọn àtẹ̀ 1843 àti 1850 tí kò ní itilẹ̀yìn tààrà (lọ̀pọ̀ igbà ni a tún un sọ̀) nínú àwọn ikòwé Sister White.

Àwọn ọ̀sọ̀ iyebiye Miller yóò tàn ní imọ̀lẹ̀ tó pọ̀ sí i ní igbà mẹ̀wáà nínú Èkún Áárín Òru ti àwọn ojọ̀ ikeyin, àti nípa bẹ̀e, àwọn ọ̀sọ̀ iyebiye náà dúró fún idánwò ikeyin fún àwọn wúndiá Adventism. Àwọn ọ̀sọ̀ iyebiye wònyen ni àwọn ọ̀títọ̀ ipilẹ̀ tí a sojú lóri àwọn tábilì Habakkuk, àti àwọn ọ̀sọ̀ iyebiye inú àpótí tí a gbé lé orí tábilì kan ní áárín yàrá Miller. Idánwò ipilẹ̀ ni idánwò ikeyin, sùgbón bákan náà ni àṣẹ̀ Èmí Àsoṭelẹ̀ pẹ̀lú. Láti kọ̀ àwọn ọ̀títọ̀ ipilẹ̀ náà, tí a fi àwọn ọ̀sọ̀ iyebiye sàpeṣe nínú àláfẹ̀ Miller, tùmọ̀ sí pé ní eṣẹ̀kan náà ni a n kọ̀ Èmí Àsoṭelẹ̀.

“Itanṣe tí ó kẹ̀yìn pátápátá ti Sátàni yóò jẹ̀ láti sọ̀ ẹ̀rì ti Èmí Olórún di asán. ‘Níbi tí iran kò sí, àwọn èniyàn n sègbé’ (Owe 29:18). Sátàni yóò siṣe pẹ̀lú ọ̀gbón àkànṣe, ní ọ̀nà onírúurú àti nípasẹ̀ àwọn irinṣe onírúurú, láti mi igbèkẹ̀lẹ̀ àwọn èniyàn iyókù Olórún nínú ẹ̀rì tòótọ̀. Yóò mú àwọn iran èké wolé láti tàn wón je, yóò sì da irọ̀ pọ̀ mọ̀ ọ̀títọ̀, kí ó lè mú kí àwọn èniyàn kóriíra, débi pé wón yóò ka ohun gbogbo tí ó bá ru orúkọ̀ iran sí irú iwà aṣekágba; sùgbón àwọn ọkàn olóòótọ̀, nípa fifi èké àti ọ̀títọ̀ wé ara wón, ni a ọ̀ò mú lágbara láti yàtọ̀ sí wón.” Selected Messages, idìpọ̀ 2, 78.

A n báyii sọ̀rọ̀ nípa ilósókè imọ̀ tí ó ṣelẹ̀ nínú itàn àwọn Millerite láti ọ̀dún 1798 tí di 1844, sùgbón a n fi hàn pé, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àwọn Millerite tọ̀ nínú àwọn ilò àsoṭelẹ̀ wón, itàn ayé tí a gbé wón dide nínú rẹ̀ fi ààlà kàn wón. A wà báyii ní àwọn ojọ̀ ikeyin, àti nínú iran ikeyin (ẹ̀kerin) ti Adventism. Ní àkókò yii, a ti kọ̀ Adventism sílẹ̀ pẹ̀lú àṣà àti iṣe lónà tí ó pọ̀ tó bẹ̀e (àwọn ohun ọ̀sọ̀ àròpò) tí kò sí mọ̀ ohun tí àwọn ọ̀títọ̀ ipilẹ̀ náà jẹ̀ mọ̀. Àimọ̀ ohun tí àwọn ọ̀títọ̀ wònyí jẹ̀ n dí Adventism lówọ̀ láti lóye itumọ̀ pàtàkì àwọn ọ̀títọ̀ wònyí, ó sì n sọ̀ àwọn àṣe tí a tún n pa leralera láti dáàbò bo àti láti pa àwọn ọ̀títọ̀ wònyí mọ̀ di asán.

Kí a tó tẹ̀ síwájú sí i nínú itumọ̀ Gébúrelì nípa iran odò Ulai, a ọ̀ò kọ̀kọ̀ sàlàyé diẹ̀ lára àwọn kókó pàtàkì tí ó ní í ṣe pẹ̀lú àwọn ọ̀títọ̀ ipilẹ̀ àti àṣẹ̀ Èmí Àsoṭelẹ̀. Àwọn onímọ̀ èkọ̀ isin ọ̀de oní n jiyàn pé àyọkà tí ó tẹ̀lẹ̀ yí fi hàn pé àsoṭelẹ̀ àkókò tó gùn jùlọ̀ nínú Bíbẹ̀lì ni egrèrún méjì àti ọ̀ọ̀dúnrún ọ̀dún.

“Írírì àwọn ọ̀mọ̀-ẹ̀yìn tí wón n wàásù ‘ihinrere ijọ̀ba náà’ ní igbà àkókọ̀ ibò Kristi, ní afowọ̀kọ̀ rẹ̀ nínú írírì àwọn tí wón kéde ihin ibò kejì Rẹ̀. Gégé bí àwọn ọ̀mọ̀-ẹ̀yìn se jáde lọ̀ ní wíwàásù pé, ‘Àkókò náà pé, ijọ̀ba Olórún sì sún mólé,’ bẹ̀e náà ni Miller àti àwọn alábaákégbé rẹ̀ kéde pé àkókò àsoṭelẹ̀ tí ó gùn jùlọ̀ tí ó sì jẹ̀ ikeyin tí a fihàn nínú Bíbẹ̀lì fẹ̀rẹ̀e parí, pé idájọ̀ ti sún mólé, àti pé a ó mú ijọ̀ba àinípekun wolé. Wíwàásù àwọn ọ̀mọ̀-ẹ̀yìn nípa àkókò dá lóri ọ̀sẹ̀ àádọ̀rin ti Dániẹ̀lì 9. Íránṣe tí Miller àti àwọn alábaákégbé rẹ̀ fúnni kéde iparí ojọ̀ egrèrún méjì

ó lé ọ̀rùn-ún m̀eta ti Dániẹ̀lì 8:14, ẹ̀yí tí ọ̀sẹ̀ àádòrin jẹ́ apá kan nínú rẹ̀. Wíwààsù ọ̀koọ̀kan wọn dá lórí imùşẹ́ apá kan tí ó yàtò nínú àkókò àsoṭẹ̀lẹ̀ nlá kan nàà.”

“Gẹ́gẹ́ bí àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn àkókò, William Miller àti àwọn alábaápín işẹ́ rẹ̀ kò, ní tiwọn fúnra wọn, lóye itumò kíkún ti ìhìn nàà tí wọn gbé. Àwọn àşişe tí a ti fi ìgbà pípẹ́ múlẹ̀ nínú ijọ́ dá wọn dúró kúrò ní jìjẹ́ kí wọn dé sí itumò tòótó ti kókó pàtàkì kan nínú àsoṭẹ̀lẹ̀ nàà. Nítorí nàà, bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé wọn kéde ìhìn tí Olorun ti fi lé wọn lówó kí a fi í fún ayé, síbẹ̀, nípasẹ̀ àilóye itumò rẹ̀, wọn jiyà irẹ̀wẹ̀sì.” The Great Controversy, 351.

Ìpínrò nàà sọ pé, “Miller àti àwọn alábaàşişẹ̀pò rẹ̀ kéde pé àkókò wòlì tí ó gùn jùlò tí ó sì jẹ́ ikeyin tí a mú wá sí iwòye nínú Bibẹ̀lì ti fẹ̀rẹ̀ dọ́pin,” àwọn onímò ẹ̀sìn sì n sọ pé àkókò wòlì tí ó gùn jùlò tí ó sì jẹ́ ikeyin ni egbèrún méjì àti ọ̀dúnrun ọ̀dún. Wọn tún sọ pé ẹ̀yí ni Sister White n tọ̀ka sí nínú ipínrò nàà, nítorí pé, gẹ́gẹ́ bí wọn ti sọ, ó n bá àkókò egbèrún méjì àti ọ̀dúnrun ọ̀dún nàà sòrò ní tààràtà. Wọn fọ́jú sí ibàşẹ̀pò kankan láààrin àádòrin ọ̀dún àti àkókò egbèrún méjì àti ọ̀dúnrun ọ̀dún. Wọn fọ́jú sí imólẹ̀ tí Dániẹ̀lì n wá láti ní ọ̀ye rẹ̀.

Ellen White jẹ́ ọ̀mọ́ egbé Millerite, ó sì mọ́ àwọn iránşẹ́ tí a ti fi lélé lórí àtẹ̀ işáfihàn aşáájú-ona 1843, àti lórí àtẹ̀ aşáájú-ona 1850 tí F. D. Nichols tẹ̀ jáde. Àtẹ̀ 1850 nàà, tí Nichols şe, ni a pèsè sílẹ̀ ní ilé Nichol gan-an ní àkókò nàà nígbà tí James àti Ellen White n gbé pẹ̀lú Nichols. Àkókò àsoṭẹ̀lẹ̀ tó gùn jùlò nínú Bibẹ̀lì, tí a sojú rẹ̀ lórí méjèjè àwọn àtẹ̀ wònyen, kí í şe egbèrún méjì àti ọ̀gòrùn-ún ọ̀dún, bí kò şe “àkókò méje,” ti Lefitiku m̀erindínlògbòn.

Láti sọ pé ẹ̀şẹ̀ itàn şáájú yen jẹ́ idánimò tí a mí sí fún àwọn ọ̀dún egbèrún méjìlélògbòn gẹ́gẹ́ bí àkókò àsoṭẹ̀lẹ̀ tó gùn jùlò tí ó sì jẹ́ ikeyin ni láti mú kí àwọn ikòwé Sister White tako ara wọn. Bí ó bá jẹ́ pé ó gbàgbọ́ ohun tí àwọn onímò ẹ̀sìn sọ nípa ẹ̀şẹ̀ yen, nígbà nàà kí ni itumò rẹ̀ nígbà tí ó fowòsí àwọn àwòrán tí n fi “àkókò méje” múlẹ̀?

“Mo ti rí i pé àtẹ̀ 1843 ni a dari nípasẹ̀ ọ̀wó Olúwa, àti pé kò yẹ́ kí a yí i padà; pé àwọn nonbà nàà wà gẹ́gẹ́ bí Ó ti fẹ́ kí wọn rí; pé ọ̀wó Rẹ̀ sì wá lórí, ó sì bo àşişe kan nínú diẹ̀ lára àwọn nonbà nàà, kí enikeni má bàa lè rí i, títi ọ̀wó Rẹ̀ fi yọ́ kúrò.” Early Writings, 74.

Àwọn tí ó fẹ́ gbé aşà àti àròsọ́ wọn ró lè jiyàn pé lórí àtẹ̀ àwòrán 1843, Olúwa fi ọ̀wó rẹ̀ bọ́ àşişe “àkókò méje” nàà, títi di ìgbà tí Ó yọ́ ọ̀wó rẹ̀ kúrò ní ojọ́ kan léyìn nàà. Işòro tí ó wà pẹ̀lú ipilẹ̀ èrò nàà ni pé, Sister White şàlàyé ìgbà tí Olúwa yọ́ ọ̀wó Rẹ̀ kúrò lórí àwọn nonbà nàà; a yọ́ ọ̀wó Rẹ̀ kúrò kí October 22, 1844 tó dé, diẹ̀ léyìn idààmú àkókò. Nínú ẹ̀rì rẹ̀ nípa işẹ̀lẹ̀ nàà, ó tọ̀ka sí àşişe tí a şe àtúnşẹ́ rẹ̀, ó sì hàn gbangba pé “àkókò méje” nàà kí í şe àşişe nàà.

“Àwọn olóótító wònyen tí irẹ̀wẹ̀sì bá, tí wọn kò lè lóye idí tí Olúwa wọn kò fi dé, a kò fi wọn sílẹ̀ nínú òkùnkùn. Lẹ̀kansi, a dari wọn sí àwọn Bibẹ̀lì wọn láti wá àwàrí nípa àwọn àkókò àsoṭẹ̀lẹ̀. A yọ́ ọ̀wó Oluwa kúrò lórí àwọn nonbà nàà, a sì şàlàyé àşişe nàà. Wọn rí i pé àwọn àkókò àsoṭẹ̀lẹ̀ nàà gùn dé ọ̀dún 1844, àti pé ẹ̀rì kan nàà tí wọn ti fi hàn pé àwọn àkókò àsoṭẹ̀lẹ̀ nàà parí ní 1843, ni ó fi hàn pé wọn yóò dọ́pin ní 1844.” Early Writings, 237.

Nígbà tí “ọ̀wó Olúwa kúrò lórí àwọn àwòrán nàà, tí a sì şàlàyé àşişe nàà,” nígbà nàà ni wọn mọ́ pé “ẹ̀rì kan nàà tí wọn ti fi hàn pé àwọn àkókò àsoṭẹ̀lẹ̀ nàà parí ní 1843, ni ó fi hàn pé wọn yóò dọ́pin ní 1844.” Àwọn àkókò àsoṭẹ̀lẹ̀ tí a kókó rò pé yóò parí ní 1843 ni a şáfihàn lórí àtẹ̀jádé 1843, ẹ̀yí tí

ó jẹ àtẹ́jádé tí ọ̀kọ̀ọ̀kan nínú àwọn oníwàásù Millerite egbẹ̀ta ogórùn-ún lò. Àwọn àkókò àsoṭelẹ̀ tí a ṣàfihàn lórí àtẹ́jádé nàà tí wọn parí ní 1843 ni ọdún egbèrún méjì àti ọ̀dúnrún ti Dániẹ̀lì orí kejo, esẹ̀ kerinlá, ọdún egbèrún méjì àti ogórùn-ún márùn-ún àti ogún ti Lefitiku m̀rindínlógbòn, àti ọdún egbèrún kan, ogórùn-ún m̀ta àti márundínlógbòn ti Dániẹ̀lì 12. Lẹ́yìn idààmú àkókò nàà, Olúwa yọ ọwọ̀ rẹ̀ kúrò lórí àṣiṣe nàà, àwọn Millerite sì mọ̀ nígbà nàà pé ẹ̀rí kan nàà tí ó tọ̀ka sí ọ̀pin àwọn àkókò àsoṭelẹ̀ ní 1843, ní tòótọ̀ fí hàn pé àwọn àkókò wọ̀nyẹn parí ní 1844.

A ṣe àwòrán itòlẹ̀sẹ̀sẹ̀ ọdún 1850 ní ọdún 1850, a sì bèrẹ̀ sí í tà á ní oṣù Sẹ́rẹ̀ ọdún 1851. Ellen White kọ̀ sílẹ̀ pé àwòrán nàà pèlú jẹ̀ ìmúṣe Há́bákúkù, gégé bí ó ti tún kọ̀ sílẹ̀ nípa àwòrán ọdún 1843. Àwòrán nàà pèlú ṣàfihàn àkókò àsoṭelẹ̀ tó gùn jùlọ̀ gégé bí “àkókò méje” ti Lefitiku m̀rindínlógbòn.

“Mo rí i pé Olórùn wà nínú itẹ́jádé àtẹ̀ yí látí ọwọ̀ Arákùnrin Nichols. Mo rí i pé àsoṭelẹ̀ kan wà nínú Bíbẹ̀lì nípa àtẹ̀ yí, àti pé bí a bá pèsè àtẹ̀ yí fún àwọn èniyàn Olórùn, bí ó bá tó fún ẹnìkan, ó tó fún ẹ̀lòmíràn pèlú, àti pé bí ẹnìkan bá nílò àtẹ̀ tuntun tí a yà lórí iwọn tí ó tóbi jù, gbogbo wọn nílò rẹ̀ gan-an bèẹ̀ nàà.” Manuscript Releases, idipò 13, 359.

Látí sọ̀ pé àtọ̀kasí Sister White sí òtítọ̀ pé àwọn Millerite “kédé pé àkókò àsoṭelẹ̀ tí ó gùn jùlọ̀ tí ó sì jẹ̀ ti ikeyin tí a mú wá sí iwòye nínú Bíbẹ̀lì, ti fẹ̀rẹ̀ parí,” jẹ̀ òtítọ̀, nítorí pé bèẹ̀ ni wọn ṣe. Látí sọ̀ pé “àkókò àsoṭelẹ̀” “tí ó gùn jùlọ̀” nàà ni egbèrún méjì ọ̀dúnrún ọdún, n yí ẹ̀rí Sister White pada sí ara rẹ̀, àti sí ikòsilẹ̀ itàn. Látí gba àròsọ̀ yẹn gbọ̀ ni látí gba irò gbọ̀, àti ní àwọn ojú ikeyin àwọn tí wọn bá yàn látí gba irò gbọ̀, bèẹ̀ ni wọn ṣe nítorí pé wọn kò nífẹ̀ òtítọ̀.

Jésù kò fí iṣẹ̀ iyanu dá ara Rẹ̀ lóró pèlú irú ifòkànbalè àtòrunwá kan látí lè gba inú ijìyà àgbélébùú kojá. Jésù jìyà pèlú ijìyà àtòrunwá, tó ju ohun tí ẹ̀dá Rẹ̀ èyíkéyí lè fara dà lọ. Síbẹ̀, a dá aráyé ní àwòrán Rẹ̀, ìmísí sì fí hàn pé aráyé ní látí sẹ̀gun gégé bí Òun ti sẹ̀gun. Ohun tí ó jẹ̀ kí Kristi lè fara da ijìyà àgbélébùú ni àbùdá kan tí Ó ní, tí aráyé nàà sì ní.

È jẹ̀ kí a máa wo Jesu, olùdásilẹ̀ àti amúparí igbàgbọ̀ wa; eni tí, nítorí ayọ̀ tí a gbé kalẹ̀ níwájú rẹ̀, fara da àgbélébùú, kà itijú sí ohun asán, ó sì jókòò ní ọwọ̀ ọ̀tún itẹ̀ Olórùn. Heberu 12:1.

Jésù farada àwọn ijìyà àgbélébùú, nítorí ó ní ète kan tí a fí síwájú rẹ̀; a sì dá wa ní àwòrán rẹ̀, àti pé, gégé bí bèẹ̀, ẹ̀dá ni wa tí àwọn ète n ru sókè. Ó jẹ̀ apá kan nínú bí a ṣe dá wa. Bí a bá ti jẹ̀ kí wọn mú wa gbà pé kò ṣe pàtàkì látí lóye àwọn ipilẹ̀ Adventism, a kì yòò ní ìmísí kankan látí ṣe ǹnkan nàà gan-an. Ìmísí àtòrunwá kan ṣòṣò tí Èmí Mímọ̀ lè jí dide látí borí ipò Laodicea yẹn ni ifẹ̀ òtítọ̀. Ifẹ̀ òtítọ̀ ni a oò dán wò nípasẹ̀ wíwà àwọn àṣà àti iṣe àtẹ̀nudẹ̀rún tí ó rọ̀rún, tí a ṣe látí mu etí wa tí n yún lára balẹ̀. Bí, nínú itùnù Laodicea wa, a kò bá ní ifẹ̀ látí lóye òtítọ̀ fún ara wa, a ó sọ̀nù. Ibẹ̀ ni Adventism dúró lóníí.

Dániẹ̀lì jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ àwọn èniyàn Olórùn ní ojú ikeyin tí wọn n wá, nípasẹ̀ ọ̀rọ̀ àsoṭelẹ̀, látí lóye ibásepò tó wà lááárín igbèkùn ọdún áádòrin nàà àti àsoṭelẹ̀ egbèrún méjì àti ọ̀dúnrún ọdún nàà. Látí dá àsoṭelẹ̀ egbèrún méjì àti ọ̀dúnrún ọdún nàà mọ̀ gégé bí àkókò àsoṭelẹ̀ tó gùn jùlọ̀ àti ti ikeyin ni látí kọ̀ àwọn òtítọ̀ ipilẹ̀ Adventism, àti ní àkókò kan nàà látí kọ̀ àṣe Èmí Àsoṭelẹ̀. Látí sọ̀ pé nígbà tí àwọn Millerite gbé àkókò àsoṭelẹ̀ tó gùn jùlọ̀ àti ti ikeyin kalẹ̀, pé egbèrún méjì àti ọ̀dúnrún ọdún ni í ṣe, ni látí kọ̀ àkòsilẹ̀ itàn.

“A kò ní ohun kankan láti bèrù fún ojò iwájú, bí kò ẹ̀ẹ́ bí a bá gbàgbé ọ̀nà tí Olúwa ti tọ̀ wa sọ, àti ẹ̀kọ̀ Rẹ̀ nínú itàn ayé wa tí ó ti kojá.” Life Sketches, 196.

Gabrieli wá láti fún Dániẹ̀lì ní òye nípa iran “mareh” àti “chazon” méjèjèjì, ó sì kọ̀ Dániẹ̀lì pé kí ó fi ọ̀kàn yà àwọn iran méjèjèjì sí ọ̀tò, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ó hàn gbangba pé wọn ní ibásepọ̀ àsoṭélé. Iran náà ní àwọn ijọba inú àsoṭélé Bíbẹ̀lì nínú orí keje àti kejo, tí wọn jẹ̀ átúnso àti itóbi síí ti àwọn ijọba kan náà nínú orí keji. Àlàyé náà sì ní ijíròrò ti ọ̀run tó sojú fún iran kan gégé bí itẹ̀mọ̀lẹ̀ ilé-mímọ̀ Ọ̀lọ̀run àti àwọn èniyàn Rẹ̀, àti iran keji gégé bí iṣẹ̀ imúpadàbòsípò àwọn èniyàn náà àti ilé-mímọ̀ náà.

Bí Gébúríẹ̀lì ẹ̀ ẹ̀ gbé itumọ̀ náà kalẹ̀, tí ó sì di ọ̀kàn-àya iránṣẹ̀ tí àwọn Míláraítì kéde nígbèyìn-gbéyìn, ibásepọ̀ kan wà láàárín àwọn iran méjèjèjì náà, èyí tí ó yẹ̀ kí àwọn tí ní mú àṣẹ̀ náà ẹ̀ láti ẹ̀ iyàtò imòrán nínú itumọ̀ náà kíyè sí. Ọ̀kàn lára àwọn iyàtò náà ní a fi hàn nínú àwọn ọ̀rọ̀ méjì tí a tùmọ̀ méjèjèjì sí “a pinnu.”

A ti pinnu ọ̀sẹ̀ méjèjèjì lẹ̀ àwọn èniyàn rẹ̀ àti lẹ̀ ilú mímọ̀ rẹ̀, láti parí irékojá, àti láti mú ọ̀pin wá sí ẹ̀ṣẹ̀, àti láti ẹ̀ etùtù fún àìṣòdodo, àti láti mú ọ̀dodo ànìpẹ̀kun wólé, àti láti fi èdidi di iran àti àsoṭélé, àti láti fi ọ̀róró yàn Ènì Mímọ̀ Jùlọ̀. Nítorí náà, mọ̀, kí o sì yé e, pé láti igbà tí àṣẹ̀ yóò ti jáde lọ̀ láti tún Jerusalemu ẹ̀ àti láti kọ̀ ọ̀, tí tí dé Mèsáyà Ọ̀mọ̀-Aládé yóò jẹ̀ ọ̀sẹ̀ méje, àti ọ̀sẹ̀ méjìlélógóta: a ó sì tún ọ̀pópónà kọ̀, àti odi náà pẹ̀lú, àní ní àwọn àkókò iṣòro. Àti léyìn ọ̀sẹ̀ méjìlélógóta náà, a ó gé Mèsáyà kúrò, ẹ̀gbọ̀n kí í ẹ̀ nítorí ara rẹ̀: àwọn èniyàn ọ̀mọ̀-aládé tí yóò wá yóò sì pa ilú náà àti ibi mímọ̀ náà run; ọ̀pin rẹ̀ yóò sì wá pẹ̀lú ikún omi, àti tí tí dé ọ̀pin ogun ni a ti pinnu iparun. Ọ̀un yóò sì mú májẹ̀mú náà dúró ẹ̀sin pẹ̀lú ọ̀pọ̀ fún ọ̀sẹ̀ kan: àti ní àárín ọ̀sẹ̀ náà ni yóò mú ẹ̀bọ̀ àti ọ̀rẹ̀ ẹ̀bọ̀ dáwọ̀ dúró, àti nítorí itànkálẹ̀ àwọn ohun írira ni yóò mú un di ahoro, àní tí tí dé iparí pátápátá, àti ohun tí a ti pinnu ni a ó tú sórí ẹ̀ni tí a ti sọ̀ di ahoro. Dániẹ̀lì 9:24–27.

A ti pinnu ọ̀sẹ̀ méjèjèjì-dín-lógórin (ọ̀dún egbèrún m̀erindínlógórin [irinwó àti aadọ̀run]) sórí àwọn èniyàn náà àti ilú mímọ̀ náà. Ọ̀rọ̀ tí a tùmọ̀ sí “a ti pinnu” tùmọ̀ sí “a gé kúrò”, ọ̀rọ̀ náà sì ní tọ̀ka sí àkókò kan tàbí àkókò idánwò fún àwọn Júú àti Jerúsálemù. Ó tún ẹ̀pẹ̀rẹ̀ àkókò iṣòtẹ̀ tí ó fà iparun Jerúsálemù wá àti igbèkùn ọ̀dún méje-dín-lógórin. Nígbà náà ni a “ti pinnu” ọ̀dún irinwó àti aadọ̀run náà, tí ó bèrẹ̀ láti ipàṣẹ̀ kẹ̀ta. Ọ̀dún irinwó àti aadọ̀run àkókó ti iṣòtẹ̀ mú kí ikọ̀lù m̀eta Nebukadinesári ẹ̀lẹ̀, iparun Jerúsálemù ní ikẹyìn, àti itúká àti igbèkùn ọ̀dún méje-dín-lógórin ti Ísírẹ̀lì gidì ní Bábílónì gidì.

Àṣẹ̀ àkókó ẹ̀ ẹ̀ ààmì ọ̀pin igbèkùn àti ibèrẹ̀ iṣẹ̀ àtúnkọ̀ Jerusalemu. Àṣẹ̀ kẹ̀ta ẹ̀ ẹ̀ ààmì ibèrẹ̀ egbèrún méjì àtààádọ̀ta ọ̀dún. Ìbòwò անգելի àkókó ẹ̀ ẹ̀ ààmì ọ̀pin igbèkùn Ísírẹ̀lì ti ẹ̀mí ní Bábílónì ti ẹ̀mí fún ọ̀dún egbèrún kan, ọ̀górùn-ún méjì, àti ọ̀góta, ó sì ẹ̀ ẹ̀ ààmì ibèrẹ̀ àkókó ọ̀dún m̀erindínlógórin, nígbà tí Kristi lò àwọn Míláraítì láti jáde kúrò ní igbèkùn kí ó sì kọ̀ tẹ̀npìlì ti ẹ̀mí kan.

Ọ̀rọ̀ tí a tùmọ̀ lẹ̀ẹ̀mejì sí “a ti pèsè rẹ̀” nínú ẹ̀ṣẹ̀ k̀erindínlógórin àti ẹ̀ṣẹ̀ k̀etadínlógórin ni “charats,” ó sì tùmọ̀ sí “láti ẹ̀ iyà sí” àti “àṣẹ̀ idájọ̀.” Ní ọ̀nà àsoṭélé, “a ti pèsè rẹ̀” pé ipápá yóò gba “ogbẹ̀” apanirun kan, ní ọ̀pin ibínú àkókó. Ọ̀rọ̀ kan náà ni Dániẹ̀lì lò nínú orí kọ̀kànlá, ẹ̀ṣẹ̀ k̀erindínlógórin.

Ọ̀ba náà yóò sì ẹ̀ gégé bí ifẹ̀ ara rẹ̀; yóò sì gbé ara rẹ̀ ga, yóò sì sọ̀ ara rẹ̀ di nílá ju gbogbo ọ̀lọ̀run lọ̀, yóò sì sọ̀ ohun àgbàyanu lòdì sí Ọ̀lọ̀run àwọn ọ̀lọ̀run, yóò sì ẹ̀ àṣeyọ̀rí tí ibínú náà

yòò fi parí: nítorí ohun tí a ti pinnu yòò ẹ. Danieli 11:36.

Nínú ẹsẹ ẹrínlélógbòn, “ọba” náà ni ipò pòòpù. A yàn ipò pòòpù láti ọ lára rẹ tí tí di ọdún 1798, nígbà tí ó gba ọgbé ikú rẹ. Nígbà náà ni “ibínú” àkókó náà yòò “şéé mú ẹ,” nítorí a ti “pinnu” “ibínú” náà (a ti pàşẹ rẹ) pé kí “a ẹ é.” Ní ọpin ibínú àkókó sí ijọba àríwá Ísírelì, tí ó bẹrẹ ní 723 BC tí ó sì parí ní 1798, ipò pòòpù gba “ọgbé ikú.” Ọrò náà “pinnu” tùmò sí “ọgbé.”

Mo sì rí ọkan nínú àwọn orí rẹ bí ẹni pé a ti gbogbẹ rẹ dé ikú; a sì mú ọgbé ikú rẹ lára dá: gbogbo ayé sì yà léyìn ẹranko náà. Ifihan 13:3.

Ètò àşotélẹ àwọn ọmọ-ẹyìn Miller dá lórí agbára méjì tó ní mú ìdahoro wá: ẹsìn àbòsíbò tẹmílì, léyìn ẹyí sì ni ètò pòòpù. Wọn lóye pé agbára méjèjè wònyí ni yòò tẹ ibi mímò àti ogun rẹ mọlẹ, gégé bí a ti şapẹrẹ wọn nínú iran “chazon” ti Dáníẹlì orí kejọ, ẹsẹ kẹtálá.

Nígbà náà ni mo gbọ ẹni mímò kan ní sòrò, ẹni mímò miiran sì sọ fún ẹni mímò kan náà tí ní sòrò pé, Yóò ti pé tó mélòó ni iran náà yòò fi máa bá a lọ ní ti ẹbọ àiyẹşẹ ojoojúmọ, àti irékojá ìdahoro, láti fi ibi mímò àti ogun náà jọ fún títẹ mọlẹ lábé ẹşẹ? Danieli 8:13.

Agbara iparun ti pòòpù ni yòò tẹ ibi mímò àti ogun rẹ mọlẹ fún ẹgbèrún kan, ọgórùn-ún méjì, àti ọgóta ọdún.

Şùgbón agbalá tí ó wá léyìn tẹnpìlì náà, fi sílẹ, má sì şẹ wọn ún; nítorí a ti fi í fún àwọn Kẹfèrì: ilú mímò náà ni wọn yòò sì tẹ mọlẹ fún oşù méjilélógójì. Èmi yòò sì fi agbára fún àwọn ẹlẹrì mi méjì, wọn yòò sì sòrò àşotélẹ fún ẹgbèrún kan, igba méjì, ọgóta ojọ, ní wọn wọ aşọ ọfọ. Ifihàn 11:2, 3.

Ní ọpin ibínú àkókó ní ọdún 1798, àşotélẹ ti pinnu láti “şẹ ọgbé” sí ipápá. Nínú Dáníẹlì orí keşàn-án, a fi ipinnu náà hàn nínú ẹsẹ méjì ikeyìn, àti ọrò tí a tùmò ní igbà méjì sí “a ti pinnu” nínú àwọn ẹsẹ wònyẹn ní ibáşepọ pẹlú iran “chazon”, nígbà tí ọrò tí a tùmò sí “a ti pinnu” nínú ẹsẹ ẹrínlá-dín-lógún, jẹ ọrò Héberù miiran, ó sì ní ibáşepọ pẹlú iran “mareh”. Dáníẹlì, tí ó dúró fún àwọn èniyàn Ọlọrun ní àwọn ojọ ikeyìn, ní wá láti lóye ibáşepọ àwọn iran méjèjè wònyí, ẹyí tí Gábíríẹlì ti sọ fún un pé kí ó yà sọtò nínú ọkàn rẹ.

A ó bá a lọ pẹlú kókó-ọrò yìi nínú àpilẹkọ tó kàn.

“Ọlọrun kò fi iranşẹ tuntun kan fún wa. A ní láti kéde ihinrere náà tí ní ọdún 1843 àti 1844 mú wa jade kúrò nínú àwọn ijọ miiran.” Review and Herald, January 19, 1905.